

AR
BUGUEL FUR

E LANDERNE,
Moulet E ty DESMOULINS
Librer — Leorier.

E LANDERNE,
Moulet E ty DESMOULINS,
Librer — Leorier.

DIALOG

Etre un Doctor hac eur Buguel.

AN DOCTOR.

Bonjour, Mabic: pelec'h it-hu?

AR BUGUEL.

Da glasq eur Mestr e zàn eun tu.

AN DOCTOR.

Me zo Doctor, ha mar qerit,
Me rai scòl dêch mar am pedit.

AR BUGUEL.

Bet oun er scòl gant Doctoret,
Ha tout o c'havàn boroded,
O clasq desqi da bep-unan
Ar pez ne ouzont get o-unan.

AN DOCTOR.

Petra na voar an Doctoret ?

AR BUGUEL.

Meur a dra zo ne ouzont get.

AN DOCTOR.

Ha te a voar mui egueto ?

AR BUGUEL.

Mar qirit, ni a zisputo.

AN DOCTOR.

Te da zisput ouz eun Doctor !

AR BUGUEL

Ho respont a rin gant enor ;
Ha ua offec'h goulen netra
Na roin rëzon dec'h anezà.

AN DOCTOR.

Piou en deus crouet ar bed-man?

AR BUGUEL.

Nep a rër Doue anezàn.

AN DOCTOR.

Ha te voar petra eo Doue ?

AR BUGUEL.

Allas ! ne oun qet na c'houi ive.
Dre ar feiz deomp oll eo desquet
Qement a zo en deus crouet,
Var guement a zo eo souveren,
Da guement zo e courc'hemen ;
An nep na zentont qet ounta
Ne vanq james d'o funissa.

Ouspen, e zeo universel,
E c'hel tout, e zeo eternal ;
Mes ne ouffe den explica
Na renta rèsou anezà.
O altitudo ! na ellomp qen :
Adoromp-èn hep e compren.

AN DOCTOR.

Petra dle an oll da Zoue ?

AR BUGUEL.

E zervicha corf hac ene,

AN DOCTOR.

Peur a penos er servicher ?

AR BUGUEL.

Pa ra peb-unan e zever,

AN DOCTOR.

Petra eo dever peb-huan ?

AR BUGUEL.

Dever an oll guitibunan.

AN DOCTOR.

Petra eo dever an doctoret ?

AR BUGUEL.

Patrica ar mad o deus desqet.

Rac inutil ha coll amzer
Eo desqi ar mad hep e ober.

AN DOCTOR.

Petra eo dever eur buguel?

AR BUGUEL.

Desqui beza eun den santel.

AN DOCTOR.

Peur en em goll eur c'hrouadur?

AR BUGUEL.

Pa ro de dad displijadur.

AN DOCTOR.

Petra ra dezàn mont da goll?

AR BUGUEL.

Beza re lèzet en e roll?

AN DOCTOR.

Pelec'h e tisquer follentez?

AR BUGUEL.

O henti goal gompagnunez.

AN DOCTOR.

Piou zo danjerus da henti?

AR BUGUEL.

Nep zo sujet da sotoni.

Dibaot buguel a hent tud sot,
Eus o sotoni ne zesq lod.

AN DOCTOR.

Piou a respont eus anezo ?

AR BUGUEL.

Nep a zo tad ha mam dezo.

AN DOCTOR.

Petra eo dever tad ha mam ?

AR BUGUEL.

Miret o bugale divlam.

AN DOCTOR.

Penos ec'h ellont-y ober ?

AR BUGUEL.

Oc'h o suja da chom er guèr.

Mar o lèzont re da vale,
E vint libertin hep dale.

AN DOCTOR.

Peur e tleer o instrui ?

AR BUGUEL.

Dionz o speret dre ma teui.

AN DOCTOR.

Peur e tleer o c'horija ?

AR BUGUEL.

Pa zint bian, eas da blega.
Facilloc'h eo plega planten
Eguet na deo plega gūezen.

AN DOCTOR.

Peur e tleer o dimezi ?

AR BUGUEL.

Pa o deus oat ha fantazi.
Güell eo abret dimezi merc'h,
Eguet na deo caout quez varlerc'h

AN DOCTOR.

An tad, ar vam hac int a dle
Ober stat eus o bugale ?

AR BUGUEL.

Tad a ra stad eus e vabic,
En desq da veza mab prodig ;
Ha mam a ra stat ouz he merc'h,
Peur-liessa a vouel varlec'h.

AN DOCTOR.

An tad, ar vam, hac int a dle
Rèi o zracou oll d'ho bugale ?

AR BUGUEL.

Sotoni vras ve da eun den
Discrègui ouz tout e voyen,
Ha rancout goulen goude ze
E ezomou ouz bugale.
Seantoc'h eo goulen oc'h tad,
Eguet dan tad goulendiouz mab.
Güelet hon eus meur a exempl,
Etouez tud cre ha tud sempl,
Ar vugale o cass ractal
O zad, o mam d'an hospital.

AN DOCTOR.

Pe etre piou en tieguez
Ne vez nemeur a garantez ?

AR BUGUEL.

Etre bugale ha lesvam,
Ispicial mar deu d'o blam ;
Rac ar lesvam neo get caret
A galon vad gant minoret :
Dibaot lesvam a gar ive
Bugale all qeit hac he re.

AN DOCTOR.

Ha te voar micher priedou ?

AR BUGUEL.

Clêvet e meus o doareou.

AN DOCTOR.

Peur vez carantez etreze ?

AR BUGUEL.

Pa na zefot netra deze.

AN DOCTOR.

Ha peur e vanq an union ?

AR BUGUEL.

Pa vanq dezo pourvigion.

AN DOCTOR.

Ha peur e vezont e coler ?

AR BUGUEL.

Pa vanq unan en e zever.

AN DOCTOR.

Piou o zo cassaüs d'an oll ?

AR BUGUEL.

An di'oul hac eur vreg foll.

En eun dezert eo güell beza,
Ha caout eno peoc'h da veva,
Eguet n'en deo chom assambles
Gant greg ebet, mar deo folles.

AN DOCTOR.

Hag ar graguez a gar ar güin ?

AR BUGUEL.

Eus an enor-ze n'int qet dign.
Eur vreg a zo custom da eva,
Eus a bep tout ne dal netra ;
Oc'h peb honestis e serr dor,
Hac ouz peb pec'het e tigor.

AN DOCTOR.

Petra servij canna eur vreg ?

AR BUGUEL.

Laqat e malic da redec.
Ne zeus serpant danjerussoc'h,
Leon na dragon terruploc'h
Eguet eur vreg zo e coler ;
Ouz e c'hanna zo mil danjer.

AN DOCTOR.

Pelec'h e cafet-hu eur vreg v.

AR BUGUEL.

Dan eè e rauqer mont de c'h.

AN DOCTOR.

Nac ar plac'het, va buguel qez,

Ha te c'heus ounte carantez ?

AR BUGUEL.

Va zad en deus va c'helennet
Ne dostain james ouz plac'het,
Rac tromplus int calz aneze,
Ha collet ar bed-mà gante.
O min a zo douç eguis mel,
Hac a zeboch meur a vuguel ;
Mes ne vezet get pell ganto
E guis ar vesti na dint c'huero.

AN DOCTOR.

Petra a ra da galz a dud
Divar o fenn caout mil disput ?

AR BUGUEL.

Petra ma zeo an dud-se sot.
Eus a vil maleur clasq o lot.

AN DOCTOR.

Ha te anav plac'h fur abet ?

AR BUGUEL.

Na meus get calz anavezet :
Ar plac'het fur, var a glèvàn,
N'en dint get commun er vro-màn

AN DOCTOR.

Pe da lec'h eta int-hi ét?

AR BUGUEL.

Elec'h ne zeus qet a voaset.
Biscoas plac'h fur, fur na voe pell
O henti goas, na ne voe voell.

AN DOCTOR.

Ha ne dleer qet en em henti
Evit caout lec'h da zimezi?

AR BUGUEL.

Dimezi a zo permetet,
Mes sotoni eo qemeret
Eur plac'h edeus meur a c'halant,
Hac eus an oll a zo contant :
Guell eo ganèn caout eur mignon
Eguet eur plac'h en donèzon.

AN DOCTOR.

Ha te c'heus calz a vignonet?

AR BUGUEL.

Ne anzavan mignon ebet.
Ar vignonet eus ar bed-màn
Zo inconstant var a glêvan :

Dibaot a zen a ve tromplet
O re fiziout en mignonet.

AN DOCTOR.

Pegueit e pad ar vignoniach ?

AR BUGUEL.

Beten'n ezom, pas davantach.
Nep en deus arc hant hac o ro,
A gav mignonet e peb brô ;
Mar deu ezom dezan goude,
E vignonet en dizene

AN DOCTOR.

Petra ra nep a brest arc'hant
Da eur mignon, hep caout goarant ?

AR BUGUEL.

C'hoant coll en deus, hervest fêçon,
Hac e arc'hant hac e vignon :
Qanderv gompéz vi, pa bresti,
Ha den ingrat, pas c'houlenni.

AN DOCTOR.

An nep a ra eun eun donèson,
Petra sònj-èn en e galon ?

AR BUGUEL.

Sònjal a ra en devezo
Daou c'hement mui eguet na ro ;
Penevert se certenamant,
Nebeut a zen a rae presant.

AN DOCTOR.

Hac èn zo den e nep canton
N'en deus adversour ha mignon?

AR BUGUEL.

Dibaot den a zo er bed-mà
N'en deus er c'har hac er c'hassa.

AN DOCTOR.

Pe diouz piou e ranqer tremen?

AR BUGUEL.

Diouzar bed oll, mar be moyen ;
Rac ne zeus den na ell ober
Ha drouc ha mad gant an amzer.

AN DOCTOR.

Pelec'h e sao disantion ?

AR BUGUEL.

Elec'h ma vanq soumission.
An dud superb a zav atao
Eun disput benac etrezo,

AN DOCTOR.

Na pe ouz piou na ranquer get
Caout james diput ebet ?

AR BUGUEL.

Ne dleer caout gant hini,
Ma na ellet get trec'hi.
Marc'h a resist ouz ar guentrou
A ra gaou bras ouz e gostou ;
Ha sot eo den da resista
Ouz nep zo creoc'h egueta.

AN DOCTOR.

Penos e fach ar vignonet,
Na peur e vezont accordet ?

AR BUGUEL.

Divar ar güin peur-liessa
E costumont en em facha ;
Ha d'o accordi goude ze
E ranquer caout güin adare.

AN DOCTOR.

Ha te voar ives eva güin ?

AR BUGUEL.

Re yaouanqic e c'hoas va min.

Gant an Doctoret e lezàn ;
A rai güelle usach anezàn.

AN DOCTOR.

Nep zo pedet da eur banquet,
Ha n'eo qet sot ma n'en da qet ?

AR BUGUEL.

Furroc'h ê calz ma chom er guër,
Ma na voar eva dre voder.

AN DOCTOR.

Petra ra an hini a ev re ?

AR BUGUEL.

Disqi d'ar bed oll e zoare.
Pa vez secret, mar bez mezo,
Quement a voar a lavaro,
Ha calz c'hoas avichou ouspen,
Pa zao e vanne en e benn,
Ar paoura tout, evet dezàn,
A zo pinvidic, emezàn ;
Ha gonscoude en devezs poan
O caout yod silet da goan.

AN DOCTOR.

Piou a ra d'an dud güella cher ?

Ar Buguel.

Nep en deuz joa oc'h e ober.
Digant eur mignon eo guell caout dour
Eguet güin digant eun traitour.

An Doctor.

Mar ez pe arc'hant, te efe güin,
Evit beza yaouanc da vin ;
Mes n'elles eva nemet dour,
Abalamour ma zout paour.

Ar Buguel.

Me ne meuz nac arc'hant nac aour
Ha gouscoude ne don qet paour,
Pinvidic on coulz ha nicun,
Pa zon contant eus va fortun,
Ha clêvet a meus e peb lec'h
Eo guell dour ha bara sec'h
Eguet caout arc'hant leis an ty,
Ma neo contant nep en deus-hi.

An Doctor.

Piou a zezir ha nen deus qet?

Ar Buguel.

Nep a frip ha ne c'honit qet.

Dibaot eo güelet eur prodig
O chom pell-amzer pinvidic,
Dibaot ivez eur feneant.
A zestum calz eus a arc'hant.

An Doctor.

Piou zo beo hac en defe naon ?

Ar Buguel.

Nep a chom re bel var e scaon.

An Doctor.

Piou ne verit get a zicour ?

Ar Buguel.

Nep a zo crèn, ma na labour.

An Doctor.

Petra è avantach ac re baour :
Var nep en deus arc'hant hac aour ?

Ar Buguel.

Eun avantach hac a zo caer :
N'o deus get aoun rac al laer ;
Rac ne veler get al laeron
O vont nemeur en o c'hanton.

An Doctor.

Pelec'h eta e vezont-hi ?

Ar Buguel.

Elec'h ma santont eus ganti.

An Doctor.

Piou a zo custum da laerez?

Ar Buguel.

Nep en deus aon rac paourentez.

An Doctor.

Ha cresqi ra ar voyen

O gemer madou an estren?

Ar Buguel.

James den ne binvidica

Oc'h ober gaou ouz e nessa :

Ar madou drouc acq̄isitet

Na brosp̄eront gant den ebet.

An Doctor.

Nac ar madou destumet pront?

Ar Buguel.

Dissilla prest a gustumont.

An Doctor.

Hac al laeron a elle miret

N'o defe qet a boan speret?

Ar Buguel.

Natur al laer eo beza lent,
Caout aon ha spont pa zaen hent,
E sònj dezàn e zeus bepret
Eur re bennac oc'h e redet.

An Doctor.

Pet seurt laeron zo er bed-mà ?

Ar Buguel.

Difficil ve o nivera ;
Rac ma ve an oll examinet,
Neubet a zen just a gafet ;
Hac ar pezh am eston muia,
Hac a ra poan din da sònja,
Eo ma renter en peb canton
Enoriou d'ar brassa laeron,
Hac eun nombr bras a re dister
Dirac an oll a bunisser.

An Doctor.

Piou a gar enor er bed-mà ?

Ar Buguel.

An oll a zo contant anezà.

An Doctor.

Piou a ra enor d'he nessa ?

Ar Buguel.

Nep en deus carantez ountà :
Renta enor hep carantes,
Zo trabison pe traitourez.

An Doctor.

Peur e chench an dud faltazi ?

Ar Buguel.

Pa gresq ar madeu en o zi.
Dibaot hini, mar deus nicun,
Na chench humor pa chench fortun,
Ar fortun vras, eo enoriou,
Eus ar zent a ra diaoulou

An Doctor.

Nac a re a glasq enoriou,
O publia o vertuziou ?

Ar Buguel.

Dibaot ar yar na goll e vi
O cana re goude dezvi,
Ha dibaot den en em bompad
Na goll e boan oc'h ober vad.

An Doctor.

Na te c'heuz joa euz an enor ?

Ar Buguel.

Ne glasqàn qet a zizenor.

An Doctor.

Pe an enor pe ar madou
Eo ar güella euz a zaou?

Ar Buguel.

Güell eo brud mad ha peb-ini
Egue madou leis an ty.

An Doctor.

Hac ar bed-oll a glasq enor?

Ar Buguel.

Coolz an azen hac an doctor.
Dibaot an den, mar deuz nicun,
A zo contant eus e fortun.

An Doctor.

Petra a gredes-te eus an dud
A zo costum da gacut goall vrud?

Ar Buguel.

Dibaot chiminal a vogued
Anez na ve tan en oaled :
Dibaot en deuz goall renom
Na dè clouar ma na dè tom.

An Doctor.

Pe oc'h tra ec'h eus-te joa?

Ar Buguel.

Ous eun dra vad pa er gavàn.

An Doctor.

Petra ar mad blij dide?

Ar Buguel.

Beza bepred en graç Doue.

An Doctor.

A te ac'h ens c'hoarzet bicoas?

Ar Buguel.

Ne gredàn qet em be c'hoas ;

Clèvet e meus o re c'hoarzin.

Na zustumer nomet chagrin :

Goude c'hoarzin et teu guela,

Goude c'hoari, huanada.

An Doctor.

Perac ma remerqer en peb den

Bremâ trist hac ember laouen?

Ar Buguel.

Allas ! dre ar c'henta pec'hed,

D'an inconstançompoll sujet :

Ha na ell den moralamant
Beza parfetamant contant,
Qen a ello evit biquen
Possedi ar mad souveren ;
Rac bepret an adversite
Zo harp eus ar brospérité.

An Doctor.

Ha te voâr ive petra ra
Ma zeus calz contant er bed-mâ,
Ha calz all pere n'en dint qet,
Darguet a chagrin ho speret.

Ar Baguel.

Ar stad en deus ar c'houstianç
Peurvuia a ra differanç,
Rac nep a vev en güir gristen
Zo paçiant en e ançen :
Evel Job int contant bepret,
Er c'hlenvet coulz hac er yec'het ;
Bepret o deveus resignanç
D'ar gundu eus ar Brovidanç ;
Mes er c'hontrol, an dud mechant
A zouffr atao diezamant,

An Doctor.

Perac eta na chenchont-hi ?

Ar Buguel.

Difficil bras eo o distrei :

Coz guezzen zo drouc da blega ;

Qent e torfe eguet eona.

Eun den yaouanc da fall pa za,

Ne voella get evit cossa,

Pe mar chench eun draic benac,

Ne chencho get a galon vad.

Eur c'hos louarn hac an dare ;

Güelet eur yar c'hoas a garre.

An nep na chench a vir galon,

A gar ar goal occasion.

An Doctor.

Me vel ervat, buguel yaouanc,

Ne zefot get did a sqiant ;

Mes lavar din pez seurt micher

A guemeri gant an amzer ?

Ar Buguel.

C'houi zo Doctor ha den savant,

Lavarit din ho santimant.

AN DOCTOR.

Me false din, pa zout habil,
Rei did eun etat difficil.

AR BUGUEL.

Difficulte zo partout ;
Roit din unan eus va gallout.

AN DOCTOR.

Me vel ervat ne gares qet
Nac ar graguez, nac ar merc'het ;
Mar o c'harfes, e raes fortun
O temezi coulz ha nicun ;
Mes pa ne zint diouz da zivis,
Ret eo did beza den a illis ;
Ha mar qeres, en eur redec,
Me tisgo da veza bèlec.

AR BUGUEL.

Eus a guementse n'on qet dign,
Ha ne garàn qet evan guin.

AN DOCTOR.

Petra vezi-de-ta, manac'h ?

AR BUGUEL.

Aon bras am bedagaoutre veac'h,

Ar froc zo dies da zouguen,
Ha me gred e zeus meur a zen
Ma c'halfent o chench ouz rochedou,
A rafe franqis er c'hoùentchou.

AN DOCTOR.

Me vel ervat, diouc'h da hument,
Na vezi get na Tad na Breur ;
Mes mar qeres da viana,
Avocat ec'h elli beza.

AR BUGUEL.

Ma ven avocat, et ranqfen
Souten ar gaou hac e zifen,
Ha rèi cuzul da bep-hini
Diouz e humor ha faltazi,
Pe autramant em dismegañç
Chom hep pledi en audiañç.

AN DOCTOR.

Petra vezi-te ta, soudart ?

AR BUGUEL.

Ne zòn get custum eus an art.
Ar zoudardet oll peurvuia
A zesq deboch, a zesq pilla ;

Honnes a zo eun etat fall ;
Ret è clasq din eur vicher all.

AN DOCTOR.

Pa na blij etat ebet dit,
Ret è din da gaç da hermit.

AR BUGUEL.

Roit eta din hermitach
Ne c'houlennàn get davantach,
Rac evit chom etouez an dud,
Emeusaon bran'am be goal vrud.

AN DOCTOR.

Pe seurt goal vrud a pez-te,
Mar bevez mad hervez Doue ?

AR BUGUEL.

Ar bed oll a zo discriet,
Ha n'o defe get faziet ;
Ar véleyen coulz ha re all
A zo sujet d'an tèodou fall ;
Ar venech en o c'hoùenchou
N'int get exant diouz tèodadou ;
Ar priedou, ha tad a mam
A zo bepret dindan o blam ;

Ar graguez qez hac ar merc'het
A zo ganto disenoret ;
Mestr ha mestrez o tempesti,
Servicher o feneanti,
Tud a justic o revina,
Ar varc'hadourien o trompla,
An dud-jentil o voal-drèti,
Ar baysantet o vurmuri ;
Ne zeuz itron na demezel
A vez exant diouc'h o zrav el ;
Ar bed oll zo tud fall dezo,
Ne chommin qet gante er vro.

AN DOCTOR.

Pac'heusaoun rac an tèodou fall,
Me royo dit eun avis all :
Studi caer a bez eun Doctor,
Den na doucho eus da enor.

AR BUGUEL.

An Doctoret coulz ha re all
A zo sujet d'an tèdou fall ;
Enoret ve o c'halite,
Pa ne vet o superbite,

Hennes eo viç an dud savant,
Caout vanite eus o sqiant.

AN DOCTOR.

Va buguelic, fouettet viot,
Rac re scânvic e zoc'h a dèot.

AR BUGUEL.

Mar bezân fouettet, me zo sur
Nep am fouetto ne vo get fur :
Perac fouetta eur buguel qèz,
Rac ma lavar ar virionez ?

AN DOCTOR.

Ar virionez a zo cassaüs.

AR BUGUEL.

Ia, d'an nep a zo cablus.
Ret eo lezel nep en deus gal.
D'en em grafat ha da c'hrognal.
Nep a gunduo goal vuez,
A vezo flemmet alies.
Parlant a rit eus a fouetta :
Fouettit hoc'h azen da guenta,
Ha mirit ho sqiant ganeoc'n ;
Me gavo güell Mestr eguedoc'h.

